

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2020. gada 27. februārī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2020/0030(NLE)

6418/20
ADD 1

SOC 114
EMPL 97
ECOFIN 143
EDUC 80

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerāļsekretāra vārdā parakstījis direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i>
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerāļsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2020) 70 final - ANNEX
Temats:	PIELIKUMI dokumentam - Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2020) 70 *final* - ANNEX.

Pielikumā: COM(2020) 70 *final* - ANNEX

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 26.2.2020.
COM(2020) 70 final

ANNEX

PIELIKUMI

dokumentam

**Priekšlikums
PADOMES LĒMUMS**

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm

PIELIKUMS

5. pamatnostādne. Palielināt pieprasījumu pēc darbaspēka

Dalībvalstīm būtu aktīvi jāveicina ilgtspējīga sociālā tirgus ekonomika un jāatvieglo un jāatbalsta ieguldījumi kvalitatīvu darbvietu radīšanā. Šajā nolūkā tām būtu jāmazina šķēršļi, ar kuriem uzņēmumi saskaras, pieņemot darbā cilvēkus, jāveicina atbildīga uzņēmējdarbība un patiesa pašnodarbinātība un jo īpaši jāatbalsta mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu izveide un izaugsme, arī nodrošinot piekļuvi finansējumam. Dalībvalstīm būtu aktīvi jāsekmē sociālās ekonomikas attīstība, sociālā inovācija un sociālie uzņēmumi un jāveicina šīs inovatīvās nodarbinātības formas, radot kvalitatīvas darba iespējas un nodrošinot sociālos pabalstus vietējā līmenī.

Nodokļu slogs būtu jāpārorientē no darbaspēka uz citiem avotiem, kuri – ņemot vērā nodokļu sistēmas pārdales ietekmi – dod lielāku labumu nodarbinātībai un iekļaujošai izaugsmei, kā arī vienlaikus tas jāsalāgo ar klimata un vides politikas mērķiem, tai pašā laikā aizsargājot ienākumus, kas nodrošinās pienācīgu sociālo aizsardzību un izdevumus izaugsmes veicināšanai.

Dalībvalstīm, kurās ir ieviesti mehānismi ar likumu paredzētas minimālās darba algas noteikšanai, būtu pārredzami un paredzami jānodrošina sociālo partneru pilnvērtīga iesaiste, kas ļautu adekvāti salāgot algas ar ražīguma izmaiņām un nodrošinātu taisnīgas algas pienācīgam dzīves līmenim, īpašu uzmanību veltot zemu un vidēju ienākumu grupām, lai veicinātu augšupēju konvergenci. Šajos mehānismos būtu jāņem vērā ekonomikas rādītāji reģionos un nozarēs. Lai noteiktu algas, dalībvalstīm būtu jāveicina sociālais dialogs un darba koplīguma slēgšanas sarunas. Ievērojot valstu praksi, dalībvalstīm un sociālajiem partneriem, izmantojot koplīgumus vai adekvātu likumā noteikto minimālo algu, būtu jānodrošina, ka visiem darba ņēmējiem ir tiesības uz pienācīgu un taisnīgu atalgojumu, ņemot vērā atalgojuma ietekmi uz konkurētspēju, darbvietu radīšanu un nodarbinātu personu nabadzību.

6. pamatnostādne. Stiprināt darbaspēka piedāvājumu un uzlabot piekļuvi nodarbinātībai, prasmēm un kompetencēm

Ņemot vērā tehnoloģisko un vidisko pārkārtošanos, kā arī demogrāfiskās pārmaiņas, dalībvalstīm būtu jāveicina ilgtspēja, ražīgums, nodarbināmība un cilvēkkapitāls, sekmējot attiecīgas zināšanas, prasmes un kompetences visā cilvēka mūža laikā un reaģējot uz pašreizējām un nākotnes darba tirgus vajadzībām. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, arī profesionālo izglītību un apmācību, dalībvalstīm būtu arī jāpielāgo savas izglītības un apmācības sistēmas un tajās jāiegulda. Lai izglītības un apmācības sistēmās novērstu strukturālās nepilnības, uzlabotu šo sistēmu kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām un arī lai īstenotu vidisko pārkārtošanos, dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar sociālajiem partneriem, izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējiem, uzņēmumiem un citām ieinteresētajām personām. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš skolotāja profesijas problemātikai. Lai liktu pamatus pielāgošanās spējai vēlākā dzīves posmā, izglītības un apmācības sistēmām būtu jānodrošina visiem izglītojamajiem pamatkompetences, ieskaitot pamatprasmes un digitālās prasmes, kā arī caurviju prasmes. Dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt, ka darba maiņas gadījumā tiesības uz apmācību tiek pārceltas, attiecīgā gadījumā izmantojot individuālus mācību kontus. Lai atbalstītu godīgu un taisnīgu pāreju visiem, stiprinātu sociālos rezultātus, risinātu darba tirgus nepilnības un uzlabotu ekonomikas vispārējo noturību pret satricinājumiem, tām

būtu jādod iespēja ikvienam paredzēt darba tirgus vajadzības un labāk tām pielāgoties, konkrētāk, ar pastāvīgu pārkvalificēšanos un prasmju pilnveidi.

Dalībvalstīm būtu jāveicina vienlīdzīgas iespējas visiem, novēršot nevienlīdzību izglītības un apmācības sistēmās, arī nodrošinot piekļuvi kvalitatīvai pirmsskolas izglītībai. Tām būtu jāpaaugstina vispārējais izglītības līmenis, jāsamazina to jauniešu skaits, kas priekšlaicīgi pamet skolu, jāuzlabo piekļuve augstākajai izglītībai un jāpalielina augstāko izglītību ieguvušo skaits, kā arī jāpalielina pieaugušo līdzdalība tālākizglītībā, jo īpaši to izglītojamo vidū, kuri atrodas nelabvēlīgākā situācijā un ir vismazāk kvalificēti. Ņemot vērā jaunās prasības, ko diktē sabiedrības digitalizācija, zaļais kurss un novecošana, dalībvalstīm savās profesionālās izglītības un apmācības sistēmās (PIA) būtu jāstiprina mācīšanās darbavietā (arī izmantojot kvalitatīvu un reālu mācekļību) un jāpalielina zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas (STEM) absolventu skaits gan vidējā līmeņa PIA, gan augstākajā izglītībā. Turklāt dalībvalstīm būtu jāpalielina augstākās izglītības un pētniecības sasaiste ar darba tirgu, jāuzlabo prasmju pārraudzība un prognozēšana, jāpadara prasmes redzamākas un kvalifikācijas – arī ārvalstīs iegūtās kvalifikācijas – salīdzināmākas un jāpalielina iespējas atzīt un apstiprināt prasmes un kompetences, kas iegūtas ārpus formālās izglītības un apmācības. Tām būtu jāuzlabo un jāpaplašina elastīgu profesionālās tālākizglītības un tālākapmācības iespēju piedāvājums un izmantojums. Izveidojot prasmju pilnveides ceļus (tas ietver prasmju novērtēšanu, piedāvājumu izglītības un apmācību jomā, kas saskan ar darba tirgus iespējām, un apgūto prasmju atzīšanu un apstiprināšanu) un tādējādi uzlabojot kvalitatīvu mācību iespēju pieejamību un izmantošanu, dalībvalstīm būtu jāatbalsta arī mazprasmīgi pieaugušie, lai tie varētu saglabāt vai uzlabot savu nodarbināmību ilgtermiņā.

Dalībvalstīm būtu jānodrošina bezdarbniekiem un neaktīviem cilvēkiem reāla, savlaicīga, koordinēta un individuāli pielāgota palīdzība, kuras pamatā ir atbalsts darba meklēšanai, apmācība, pārkvalifikācija un piekļuve citiem atbalsta pakalpojumiem. Lai būtiski samazinātu un novērstu ilgstošu un strukturālu bezdarbu, iespējami drīz būtu jāievieš visaptverošas stratēģijas, kas ietver padziļinātu individuālo novērtējumu par bezdarbu. Jauniešu bezdarbam un jautājumam par tiem jauniešiem, kas nemācās, nestrādā vai neapgūst arodu, būtu jāturpina pievērsties ar priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršanu un strukturāliem uzlabojumiem pārejā no mācībām uz darbu, arī pilnībā īstenojot Garantiju jauniešiem¹.

Dalībvalstīm būtu jātiecas novērst šķēršļus un atturošus faktorus un jānodrošina stimuli dalībai darba tirgū, jo īpaši tiem sabiedrības locekļiem, kam ir zemi ienākumi, kas ir otri pelnītāji un kas ir visvairāk attālināti no darba tirgus. Dalībvalstīm būtu jāatbalsta un jāpielāgo darba vide personām ar invaliditāti, arī izmantojot mērķtiecīgu finansiālu atbalstu un pakalpojumus, kas ļauj minētajām personām piedalīties darba tirgū un sabiedrības dzīvē.

Dalībvalstīm būtu jānodrošina dzimumu līdztiesība un lielāka sieviešu dalība darba tirgū, arī nodrošinot vienlīdzīgas iespējas un karjeras izaugsmi un novēršot šķēršļus līdzdalībai līderībā visos lēmumu pieņemšanas līmeņos. Būtu jānovērš vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības. Būtu jānodrošina vienāds atalgojums par vienādu vai līdzvērtīgu darbu un atalgojuma pārredzamība. Būtu jāsekmē līdzsvars starp darbu, ģimenes un privāto dzīvi gan sievietēm, gan vīriešiem, jo īpaši nodrošinot piekļuvi cenas ziņā

(¹) OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.

pieņemamai un kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei un pirmsskolas izglītības un aprūpes pakalpojumiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka bērnu vecākiem un citām personām ar aprūpes pienākumiem ir iespēja izmantot piemērotu atvaļinājumu ģimenes apstākļu dēļ un elastīgu darba režīmu, kas tiem ļautu panākt līdzsvaru starp darbu, ģimenes un privāto dzīvi un sekmētu tādu šo tiesību izmantošanu, kas būtu līdzsvarota sieviešu un vīriešu vidū.

7. pamatnostādne. Uzlabot darba tirgu darbību un sociālā dialoga efektivitāti

Lai gūtu labumu no dinamiska un produktīva darbaspēka un jauniem darba organizācijas un uzņēmējdarbības modeļiem, dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar sociālajiem partneriem jautājumā par taisnīgiem, pārredzamiem un paredzamiem darba apstākļiem un par tiesību un pienākumu līdzsvarošanu. Tām būtu jāmazina un jānovērš darba tirgus segmentācija, jācīnās pret nedeklarētu darbu un jāveicina pāreja uz beztermiņa nodarbinātības formām. Nodarbinātības aizsardzības noteikumiem, darba tiesībām un iestādēm būtu jānodrošina gan piemērota vide, kas sekmē pieņemšanu darbā, gan tas, lai darba devējiem ir elastība, kas vajadzīga, lai ātri pielāgotos ekonomiskās situācijas izmaiņām, vienlaikus saglabājot darba ņēmējiem pienācīgu drošību un veselīgu, drošu un labi pielāgotu darba vidi, aizsargājot darba tiesības un nodrošinot sociālo aizsardzību. Būtu jānovērš tādu darba tiesisko attiecību veidošanās, kurās rodas nedroši darba apstākļi, kā tas ir platformu darbinieku gadījumā, un jāvērsas pret nestandarta līgumu ļaunprātīgu izmantošanu. Nepamatotas atļaušanas gadījumā vajadzētu būt nodrošinātām iespējām izmantot efektīvu un objektīvu strīdu risināšanas kārtību un tiesībām uz tiesisko aizsardzību, ieskaitot adekvātu kompensāciju.

Ar politiku būtu jātiecas uzlabot un atbalstīt dalību darba tirgū, atbilstību starp piedāvājumu un pieprasījumu darba tirgū un pāreju uz darba tirgu. Dalībvalstīm būtu jāaktivizē tie, kuri var piedalīties darba tirgū, un jāsniedz tiem šādas iespējas. Dalībvalstīm būtu jāstiprina aktīvas darba tirgus politikas rezultativitāte, paplašinot tās mērķus, mērķauditorijas sasniegšanas pasākumus, tvērumu un nodrošinot politikas labāku sasaisti ar ienākumu atbalstu bezdarbniekiem, kamēr tie meklē darbu, un pamatojoties uz viņu tiesībām un pienākumiem. Dalībvalstīm vajadzētu tiekties uz lielāku lietderību un efektivitāti valsts nodarbinātības dienestu darbā, nodrošinot savlaicīgu un individuāli pielāgotu atbalstu darba meklētājiem, atbalstot pieprasījumu darba tirgū un īstenojot rezultātu novērtēšanas sistēmas.

Dalībvalstīm būtu jānodrošina bezdarbniekiem tiesības uz adekvātiem saprātīga ilguma bezdarbnieka pabalstiem atbilstoši viņu iemaksām un valsts noteikumiem par tiesībām saņemt bezdarbnieka pabalstu. Šādiem pabalstiem nevajadzētu atņemt motivāciju ātri atgriezties darba tirgū, un tie būtu jāpapildina ar aktīvu darba tirgus politiku.

Audzēkņu un darba ņēmēju mobilitāte būtu pienācīgi jāatbalsta ar mērķi uzlabot nodarbināmību, prasmes un pilnībā izmantot Eiropas darba tirgus potenciālu, vienlaikus arī nodrošinot taisnīgus apstākļus visiem, kas veic pārrobežu darbības, un pastiprinot administratīvo sadarbību starp valstu pārvaldes iestādēm mobilo darba ņēmēju jomā. Būtu jānovērš mobilitātei traucējoši šķēršļi izglītībā un apmācībā, saistībā ar aroda vai privātām pensijām un profesionālo kvalifikāciju atzīšanā, kā arī profesionālo kvalifikāciju atzīšana būtu jāpadara vieglāka. Dalībvalstīm vajadzētu rīkoties, lai nodrošinātu, ka administratīvās procedūras nekļūst par nevajadzīgu šķērslī tiem darba ņēmējiem no citām dalībvalstīm, kuri iesaistās nodarbinātībā, kā arī pārrobežu darba ņēmējiem. Dalībvalstīm būtu arī jānovērš spēkā esošo noteikumu ļaunprātīga izmantošana un, izmantojot atbilstīgus reģionālās attīstības pasākumus, jānovērš pamatcēloņi, kas izraisa intelektuālā darbaspēka emigrāciju no konkrētiem reģioniem.

Balstoties uz valstīs pastāvošo praksi un lai panāktu auglīgāku sociālo dialogu un labākus sociālekonomiskos rezultātus, nodarbinātības, sociālās jomas un attiecīgā gadījumā ekonomikas reformu un politikas izstrādē un īstenošanā dalībvalstīm būtu jānodrošina savlaicīga un konstruktīva sociālo partneru iesaiste, arī atbalstot sociālo partneru spēju uzlabošanu. Dalībvalstīm būtu jāveicina sociālais dialogs un darba koplīguma slēgšanas sarunas. Sociālie partneri būtu jāmudina vest sarunas par kolektīviem līgumiem un slēgt šādus līgumus viņiem būtiskos jautājumos, pilnībā respektējot viņu autonomiju un tiesības uz kolektīvo rīcību.

Vajadzības gadījumā un balstoties uz valstu pastāvošo praksi, dalībvalstīm būtu jāņem vērā attiecīgo pilsoniskās sabiedrības organizāciju pieredze nodarbinātības un sociālajos jautājumos.

8. pamatnostādne. Veicināt vienlīdzīgas iespējas visiem, sekmēt sociālo iekļaušanu un apkarot nabadzību

Dalībvalstīm, ieviešot iedarbīgus pasākumus, kuri apkarotu visu veidu diskrimināciju un veicinātu darba tirgū nepietiekami pārstāvēto grupu iespēju vienlīdzību, būtu jāsekmē visiem pieejami iekļaujoši darba tirgi, pienācīgu uzmanību pievēršot reģionālajai un teritoriālajai dimensijai. Tām būtu jānodrošina, lai pret visiem neatkarīgi no dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas būtu vienāda attieksme attiecībā uz nodarbinātību, sociālo aizsardzību, veselību un ilgtermiņa aprūpi, izglītību un piekļuvi precēm un pakalpojumiem.

Sekmējot sociālo iekļaušanu un augšupējo sociālo mobilitāti, stimulējot dalību darba tirgū un novēršot nevienlīdzību, tai skaitā ar nodokļu un pabalstu sistēmas palīdzību, dalībvalstīm būtu jāmodernizē sociālās aizsardzības sistēmas, lai nodrošinātu adekvātu, iedarbīgu, efektīvu un ilgtspējīgu sociālo aizsardzību visos mūža posmos. Vispārīgu pieeju papildināšana ar selektīvām pieejām uzlabos sociālās aizsardzības sistēmu efektivitāti. Sociālās aizsardzības sistēmu modernizācijas rezultātā vajadzētu uzlaboties to pieejamībai, kvalitātei, adekvātumam un ilgtspējai.

Dalībvalstīm būtu jāizstrādā un jāintegrē trīs aktīvas iekļaušanas virzieni: pienācīgs ienākumu atbalsts, iekļaujoši darba tirgi un piekļuve kvalitatīviem atbalsta pakalpojumiem, kuri atbilst individuālām vajadzībām. Sociālajām aizsardzības sistēmām būtu jānodrošina adekvāti minimālo ienākumu pabalsti ikvienam, kam trūkst pietiekamu līdzekļu, un, rosinot cilvēkus aktīvi piedalīties darba tirgū un sabiedrības dzīvē, jāveicina sociālā iekļaušana, tai skaitā izmantojot mērķorientētus sociālos pakalpojumus.

Cenu ziņā pieņemamu, piekļūstamu un kvalitatīvu pakalpojumu – piemēram, pirmsskolas izglītība un aprūpe, ārpusskolas aprūpe, izglītība, apmācība, mājokļi, veselība un ilgtermiņa aprūpe, – pieejamība ir obligāts nosacījums vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš nabadzības un sociālās atstumtības, arī nodarbinātu personu un bērnu nabadzības apkarošanai. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ikvienam, arī bērniem, ir piekļuve būtiskajiem pakalpojumiem. Tiem, kam tas ir vajadzīgs vai kas ir neaizsargātā stāvoklī, dalībvalstīm būtu jānodrošina piekļuve adekvātai palīdzībai mājokļu vai sociālo mājokļu jomā. Saistībā ar šiem pakalpojumiem būtu jāņem vērā personu ar invaliditāti īpašās vajadzības, arī piekļūstamība. Bezpajumtniecības jautājums būtu jārisina atsevišķi.

Dalībvalstīm būtu jānodrošina savlaicīga piekļuve kvalitatīvai profilaktiskai un ārstnieciskai veselības aprūpei un ilgtermiņa aprūpei par pieņemamu cenu, vienlaikus ilgtermiņā nodrošinot to ilgtspēju.

Saistībā ar dzīves ilguma palielināšanos un demogrāfiskajām izmaiņām dalībvalstīm būtu jānodrošina pensiju sistēmu adekvātums un ilgtspēja darba ņēmējiem un pašnodarbinātajām personām, sniedzot sievietēm un vīriešiem vienlīdzīgas iespējas iegūt pensiju tiesības, tai skaitā izmantojot papildu shēmas, lai garantētu pienācīgus ienākumus. Pensiju reformas būtu jāatbalsta ar pasākumiem, kas pagarina darba mūža ilgumu, piemēram, paaugstinot faktisko pensionēšanās vecumu, un tās būtu jāīsteno aktīvu vecumdienu stratēģiju satvarā. Dalībvalstīm vajadzētu izveidot konstruktīvu dialogu ar sociālajiem partneriem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām un būtu pakāpeniski jāievieš reformas.